

TÜRKİYE GEÇİM KAYNAKLARINA İLİŞKİN GÜNCELLEME

Şubat 2017

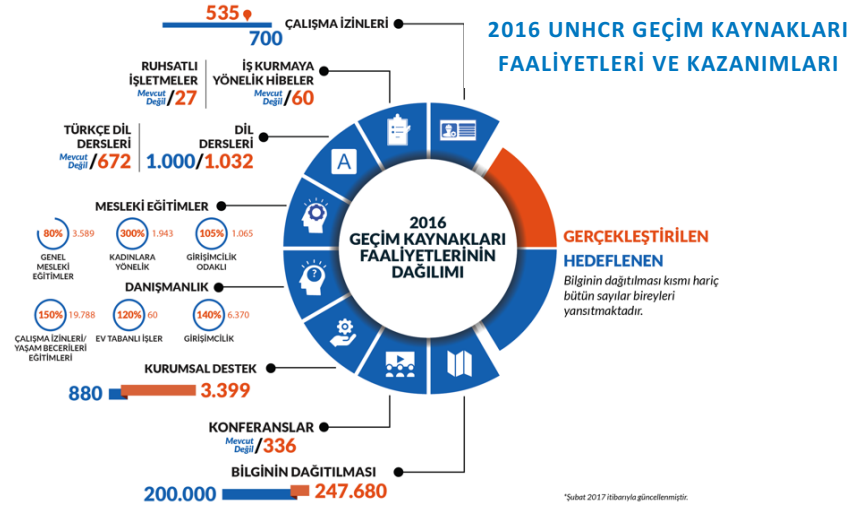
MEVZUAT ÇERÇEVESİ

- **Hükümet**, 2016 yılında Türkiye’de iki önemli düzenlemeyi yürürlüğe koyarak **hem Suriyeli mültecilerin hem de Suriye dışındaki ülkelerden gelen mültecilerin yasal istihdama erişimlerini genişletmiştir**. Çalışma hakkı, **mülteci dayanıklılığı** için önemli bir kilometre taşıdır. UNHCR, destek sağlamak amacıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB) ve Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ile yakın işbirliği içerisinde çalışmaktadır. İşbirliği için güçlü bir zemin tesis edilmiş olup, ortak projeler Mart 2016’da yürütülmeye başlanmıştır.

KAMP DIŞINDA YAŞAYAN MÜLTECİLERİN FİRSATLARA ERİŞİMİ

- Kentlerde, çevrelerinde ve kırsal alanlarda yaşayan mültecilere yönelik **yardım, sistematik bir yapıya sahip değildir ve kısıtlıdır**: Mültecilerin % 90’ı, 81 ile yayılmıştır ve pek çoğu **temel hizmetlere ve geçim kaynaklarına erişimde güçlüklerle** karşılaşmaktadır. Bu durum da onları olumsuz başa çıkma mekanizmalarına ve koruma risklerine maruz bırakmaktadır.
- **Mültecilerin artan ihtiyaç ve talepleri**; geçim kaynakları yardımını, 2015 yılının ortalarından beri ön plana çıkarmıştır: Yerinden edilmenin uzayan bir süreç haline gelmiş olması ve kalıcı çözümlerin yetersizliği nedeniyle mültecilerin ihtiyaçları evrilmiştir. Bu bağlamda geçim kaynaklarına erişim, başka bir deyişle maaşlı ya da serbest çalışma; mültecilerin kendi kendilerine yeterli hâle gelmelerini, yardıma bağımlı olmadan ev sahibi topluma katkıda bulunmalarını, kendi seçimlerini yapabilmelerini ve insan onuruna yaraşır bir biçimde yaşayabilmelerini mümkün kılmaktadır. Geçim kaynaklarına erişim, aynı zamanda olumsuz başa çıkma mekanizmalarıyla mücadeleye yardımcı olacaktır.

UNHCR’NİN STRATEJİSİ VE FAALİYETLERİ

- **Geçim kaynakları alanı için 2017 yılı stratejik öncelikleri** aşağıda belirtilmektedir:
 - ✓ Piyasa talebi, bireysel ilgi alanları ve kapasiteler göz önüne alınarak, **mültecilerin beceri geliştirme, dil ve mesleki eğitimlere erişimlerini** artırmak
 - ✓ Mültecilerin **istihdama yönelik bilgiye ve hizmetlere erişimlerini** artırmak
 - ✓ Daha geniş bir piyasa erişiminin yanı sıra **şirket kurma ve kalkınma fırsatlarına erişimi** kolaylaştırmak ve güçlendirmek
 - ✓ **Ulusal sistemlerin kapasitesini geliştirmenin yanı sıra hükümet, STK’lar, özel sektör aktörleri ve özel sektör şemsiye kuruluşlarıyla işbirliğini** artırmak

- UNHCR, istihdam edilebilirliği sağlamak amacıyla **özel sektörle** işbirliğini devam ettirmektedir. Mülteci istihdamı ve çalışma iznine ilişkin usuller konularında bilgi paylaşmak amacıyla pek çok ulusal ve uluslararası markayla bir dizi geniş çaplı etkinlik düzenlenmiştir. Bu markaların birçoğunun, bu etkinliklerin ardından kendi tedarik zincirleri için, UNHCR ile birlikte düzenledikleri bilgilendirme ve danışmanlık oturumları aracılığıyla şimdiye kadar 1.000’den fazla şirkete ulaşılmıştır.

UNHCR’nin Geçim Kaynaklarına Erişim Alanındaki Faaliyetleri	
SAVUNUCULUK	Geçici koruma ve uluslararası koruma altındaki kişilere çalışma izni verilmesi kolaylaştırılmaktadır.
	Türkiye’de on ili kapsayan bir piyasa değerlendirmesi gerçekleştirilmiştir ve bu çalışmayı; istihdam konusunun kilit sektörlerinde yapılan bir değer zinciri analizi takip etmiştir.
	Mültecilerin sahip olduğu iş yerlerine iş desteği ve danışmanlık sağlanmaktadır.
	Kamu sektörü ve özel sektör aktörlerinin katkılarıyla, mültecilerin istihdam edilebilirliklerinin ve haklara eşit erişimlerinin güçlendirilmesi teşvik edilmektedir.
	Özel sektör, mesleki eğitim hizmet sağlayıcıları, üniversiteler ve STK’larla işbirliği sağlanarak mültecilere yönelik kariyer fuarlarının düzenlenmesi kolaylaştırılmaktadır.
KAMU SEKTÖRÜ İLE İŞBİRLİĞİ	ÇSGB, İŞKUR ve Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (GİGM) ile işbirliği içinde, çalışma izni usullerine ilişkin Türkiye genelinde farkındalık artırma faaliyetleri yürütülmekte ve danışmanlık hizmeti verilmektedir. İşverenler, ticaret odaları ve derneklerin yanı sıra, mültecilere de, bireysel ya da grup halinde, danışmanlık hizmeti verilmektedir.
	Hükümet ortaklarının geçim kaynakları alanındaki kapasiteleri güçlendirilmektedir.
GİRİŞİMCİLİK	Ticaret odalarıyla birlikte gerçekleştirilen bilgi paylaşımı çalışmaları ve iş geliştirme kursları aracılığıyla mülteciler tarafından kurulan iş yerlerine destek verilmektedir.
	Genç ve yetişkin mülteci girişimcilere eğitimler sağlanmaktadır.
	İş kurmaya ilişkin usuller konusunda, iş yeri sahibi mültecilere destek verilmektedir.
	Küçük işletmeler için mültecilere hibe ve eğitim sağlanmaktadır.
MÜLTECİLERE YÖNELİK SOMUT MESLEKİ EĞİTİMLER	İstanbul’da kent ortamındaki mültecilere yönelik, kariyer gelişim hizmetleri veren bir Geçim Kaynakları Merkezi kurulmuştur. Merkez bünyesinde oluşturulan bir kuluçka merkezi; istihdam edilebilirliğe yönelik olarak dış ticaret, mülakat teknikleri ve özgeçmiş hazırlama eğitimleri sunmaktadır.
	Mültecilere yönelik bilgisayar tamiri, baskı teknolojileri, yiyecek-içecek hizmetleri, grafik tasarım, hasta bakımı, kaynak yapma, muhasebe, finans ve AutoCAD yazılımı dâhil olmak üzere beceri geliştirme faaliyetleri yürütülmektedir.
	Harran Kaymakamlığı Aile Destek Merkezi ile birlikte kadınlara yönelik bir gastronomi merkezi kurulmuştur.
	Gaziantep Ticaret Odası aracılığıyla, mültecilerin açtığı iş yerlerine yönelik olarak; ayakkabı tasarımı, gıda güvenliği/hijyeni ve iş hayatı için Türkçe eğitimleri sunulmaya başlanmıştır.
	Otomotiv ve makine endüstrisine ilişkin teknik ve mesleki eğitimler verilmektedir.
	Kendi kendine yeterliliği teşvik etmek üzere Ankara’da kadınlara yönelik bir iş merkezi kurulmuştur.
	Mülteci girişimcilere yönelik iş desteği, danışmanlık ve eğitim programları sunulmaktadır.
	Bursa ve Gaziantep’te, mültecilere yönelik, ihtiyaçlara göre tasarlanmış Türkçe dil eğitimleri sunulmaktadır.
	Arapça, Türkçe ve İngilizce dillerinde, çalışma izni başvuru usullerini açıklayan çevrimiçi bir animasyon filmi yapılmıştır.

UNHCR'nin Geçim Kaynaklarına Erişim Alanındaki Faaliyetleri

ÖZEL SEKTÖRLE İŞBİRLİĞİ

Olası işbirliği ve mülteci istihdamı konularını görüşmek üzere uluslararası markalarla özel sektör istişareleri düzenlemeye devam etmektedir. Uluslararası firmaların tedarik zincirleri bünyesindeki firmalar, çalışan ve işveren dernekleri de dahil olmak üzere 1.000 adet kuruluş şimdiden bu diyaloga dâhil olmuşlardır.

İletişim:

Damla Taşkın, Kıdemli Geçim Kaynakları Müdürü, taskin@unhcr.org

Lauren Panetta Chammas, Raporlama Müdürü, panetta@unhcr.org

Bağlantılar:

[Bölgesel Portal – Suriye Bölgesel Mülteci Müdahalesi](#) | [Bölgesel Portal - Akdeniz](#) | [UNHCR Türkiye internet sitesi](#) | [Facebook](#)

UNHCR bu operasyona katkıda bulunan donörlere kritik önem taşıyan desteklerinden ötürü minnettedir:

